

wo-master Leraar
Voorbereidend Hoger
Onderwijs Taal en Cultuur
Vrije Universiteit Amsterdam

20 januari 2016

Inhoud

1	Samenvattend advies	3
2	Werkwijze panel	5
3	Beschrijving van de opleiding	7
3.1	Algemeen	7
3.2	Profiel instelling	7
3.3	Profiel opleiding	7
4	Opleidingsbeoordeling	9
4.1	Beoogde eindkwalificaties	9
4.2	Onderwijsleeromgeving	12
4.3	Toetsing	16
4.4	Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	18
4.5	Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding	18
4.6	Graad en CROHO-onderdeel	19
5	Overzicht oordelen	20
	Bijlage 1: Samenstelling panel	21
	Bijlage 2: Programma locatiebezoek	23
	Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	24
	Bijlage 4: Lijst met afkortingen	25

1 Samenvattend advies

Voorliggend advies betreft de aanvraag van de Vrije Universiteit Amsterdam voor een beperkte Toets nieuwe opleiding tot Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs Taal en Cultuur. Deze tweejarige academische masteropleiding bestaat uit 120 studiepunten en kent drie afstudeerrichtingen: Engels, Nederlands en Frans. De opleiding combineert vakinhoudelijke academische vorming op masterniveau met vakdidactiek en het opbouwen van praktijkkennis en –ervaring. Hierdoor komen studenten na afloop op de arbeidsmarkt met een eerstegraadslesbevoegdheid en een grondige beroepsvoorbereiding die verankerd is in de vakinhoud.

Het panel is van oordeel dat de nieuwe opleiding met zorg is ontwikkeld. De gemaakte keuzes zijn innovatief, relevant en passend in de tijdgeest. Het geïntegreerd aanbieden van vakinhoud, algemene didactiek en vakdidactiek zal volgens het panel een positief effect hebben op de professionele competenties en het welbevinden van de toekomstige (startende) leraar. De doelstellingen van de nieuwe opleiding komen tot uiting in de beoogde eindkwalificaties die zowel de academische oriëntatie als het masterniveau van de opleiding reflecteren: een student die aan de eindkwalificaties voldoet, is volgens het panel inderdaad een startbekwame leraar Taal en Cultuur in het Voorbereidend Hoger Onderwijs. Het panel geeft de opleiding wel in overweging om één van de elf eindtermen, namelijk die over het niveau van taalvaardigheid in de opleidingen Engels en Frans, voor beide talen nader te specificeren en expliciet te koppelen aan het beoogde niveau in het Europese Referentiekader (ERK).

Het programma sluit volgens het panel goed aan bij de doelstellingen van de opleiding. De opbouw van het curriculum is helder en consistent, de beoogde staf is inhoudelijk en pedagogisch onderlegd, en de voorzieningen voldoen aan de verwachtingen. Tijdens de voorbereidende fase zijn er goede contacten gelegd en duidelijke afspraken gemaakt: zowel management als (praktijk)docenten zijn enthousiast om de nieuwe opleiding in professioneel teamverband met de betrokken faculteiten en scholen uit te voeren. De vakdidactici spelen een centrale rol in de nieuwe opleiding. Het panel geeft de opleiding in overweging om hun taakbelasting waar mogelijk te verminderen en hun tijd voor onderzoek uit te breiden.

De nieuwe opleiding bestaat uit drie afstudeerrichtingen die volgens het panel (nog) niet in gelijke mate zijn ontwikkeld. In eerste instantie werden de afstudeerrichtingen Nederlands en Engels vormgegeven: deze programma's zijn volgens het panel voldoende onderbouwd. De concrete invulling van het programma voor de afstudeerrichting Frans biedt volgens het panel op dit ogenblik onvoldoende garanties om de beoogde eindkwalificaties te realiseren. Zo heeft de curriculuminhoud voor de afstudeerrichting Frans minder raakvlakken met het schoolvak Frans dan het geval is bij de andere talen. Daarnaast is het panel van mening dat de expertise van een aantal van de beoogde vakdocenten Frans niet voldoende dekt wat men mag verwachten in een LVHO Taal en Cultuur Frans. Dit punt van zorg kan volgens het panel weggenomen worden indien docenten uit de vakgroep Frans met voor de opleiding meer relevante vakinhoudelijke expertise nadrukkelijk bij de uitvoering van het programma worden betrokken. Bovendien wordt er onvoldoende aandacht besteed aan het vaststellen - en toetsen - van het niveau van taalvaardigheid bij aanvang, tijdens en op het einde van de opleiding Frans. Hierdoor is niet duidelijk welk kennisniveau verwacht wordt van instromers uit een brede vooropleiding. Het niveau van taalvaardigheid Frans wordt gedurende de opleiding enkel getoetst via schriftelijke productie en ook dan niet expliciet

gekoppeld aan het Europees Referentiekader. Het opleidingsmanagement heeft zich tijdens het bezoek bereid verklaard om (het niveau van) de taalvaardigheid zowel bij instroom als uitstroom explicieter dan nu het geval is vast te leggen en de toename in vaardigheid regelmatig te toetsen.

Het panel stelt vast dat op het vlak van toetsing reeds heel wat inspanningen zijn geleverd. De nieuwe opleiding kan terugvallen op het algemene instellingsbrede toetsbeleid dat op facultair niveau is vertaald. Bovendien omvat de nieuwe opleiding vakken die reeds in de bestaande eenjarige universitaire lerarenopleiding worden aangeboden. De toetsvormen zijn gevarieerd en de beschikbare toetsen zijn valide, betrouwbaar en transparant. Voor zowel de stage als de scriptie zijn beoordelingsformulieren uitgewerkt. Het panel is zeer te spreken over de professionaliteit en de expertise van de examencommissie, die zich goed heeft ingewerkt en de vinger aan de pols houdt bij het proces van kwaliteitsontwikkeling en –borging. Het panel geeft de opleiding wel in overweging om de disciplinaire vertegenwoordiging binnen de examencommissie uit te breiden tot twee leden per afstudeerrichting.

Het panel is ten slotte van oordeel dat er een voldoende financiële basis aanwezig is om de nieuwe opleiding op te starten en uit te voeren. Het management heeft bovendien voldoende garanties gegeven dat ingeschreven studenten het programma kunnen afronden indien de nieuwe opleiding op termijn onverhoopt dient te worden stopgezet.

De opleiding voldoet volgens het panel aan de kwaliteitseisen op het vlak van de beoogde eindkwalificaties, toetsing en afstudeergarantie. Wat betreft de onderwijsleeromgeving heeft het panel een gedifferentieerd oordeel: programma, staf en voorzieningen voldoen voor de afstudeerrichtingen Engels en Nederlands. De invulling van het curriculum Frans biedt op dit ogenblik echter nog onvoldoende garanties dat de studenten de beoogde eindkwalificaties ook daadwerkelijk zullen verwerven. Het panel heeft er echter vertrouwen in dat de vastgestelde tekortkomingen op relatief korte termijn kunnen worden verholpen indien docenten en opleidingsmanagement hier gezamenlijk snel en duidelijk op inzetten.

Op basis van bovenstaande overwegingen, adviseert het panel de NVAO om tot een positief eindoordeel onder voorwaarden te komen. Het panel adviseert de NVAO om na termijn van voorwaarden te beoordelen of voor de afstudeerrichting Frans:

- de relatie tussen opleidingsprogramma en schoolvak is geoptimaliseerd;
- het start- en eindniveau van taalvaardigheid is vastgelegd en effectief getoetst wordt;
- vakinhoudelijke expertise die elders in de instelling aanwezig is ook daadwerkelijk voor de opleiding wordt ingezet.

Den Haag, 20 januari 2016

Namens het panel ter beoordeling van de beperkte Toets nieuwe opleiding wo-master LVHO Taal en Cultuur van de Vrije Universiteit Amsterdam,

prof. dr. H.W.A.M. Coonen
(voorzitter)

M. Delmartino MA
(secretaris)

2 Werkwijze panel

De Vrije Universiteit Amsterdam (VU) heeft bij de Nederlands - Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag 'Toets nieuwe opleiding' ingediend voor de academische masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs (LVHO) Cluster Taal en Cultuur. Bij deze aanvraag werd een informatiedossier gevoegd dat de stand van zaken weergeeft in juli 2015 met betrekking tot de voorgenomen opleiding.

Na screening op ontvankelijkheid van de aanvraag heeft de NVAO volgend panel ingesteld, dat bestaat uit kernleden en vakreferenten. Een kort CV van de panelleden is opgenomen als bijlage 1 bij dit advies.

Kernleden

- Prof dr. H.W.A.M. Coonen (voorzitter), emeritus hoogleraar Onderwijswetenschappen, Universiteit Maastricht;
- Prof. dr. W. M.G. Jochems (lid), emeritus hoogleraar, Technische Universiteit Eindhoven;
- Dhr. R. Leber (lid), lid centrale bestuur Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio;
- Mw. E. Leo (student-lid), student Onderwijskunde, Universiteit van Amsterdam.

Vakreferenten

- Dr. T.C.B. Witte, vakdidacticus Nederlands, Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. P. Desmet, Gewoon hoogleraar Franse taalkunde en taaldidactiek, KULeuven;
- Drs. Nienke Smit, vakdidacticus Engels, Rijksuniversiteit Groningen.

Het panel werd bijgestaan door procescoördinator drs. Lisette Winsemius, beleidsmedewerker NVAO, en extern secretaris Mark Delmartino MA, MDM Consultancy.

Bij de toetsing heeft het panel het Beoordelingskader voor de Beperkte Toets Nieuwe Opleiding van de NVAO (Stcrt. 2014, nr. 36791) in acht genomen, zoals beschreven in de NVAO publicatie van 14 december 2014. Dit kader is bedoeld voor nieuwe opleidingen aan instellingen die de instellingstoets kwaliteitszorg met succes hebben afgerond.

De panelleden hebben, na bestudering van het informatiedossier, hun bevindingen en vragen gestuurd naar de secretaris die ze met het oog op het vooroverleg heeft gecompileerd. Dit overleg vond plaats aan de vooravond van het locatiebezoek en bestond uit drie delen: een gedachtewisseling over de voorlopige bevindingen van de panelleden, een inventarisatie van de belangrijkste aandachtspunten en vragen die aan bod moeten komen tijdens de gesprekken, en de voorbereiding van de verschillende gespreksronden.

Het locatiebezoek bij de VU vond plaats op 9 december 2015. Het panel heeft zich in gesprekken met vertegenwoordigers van het management, docenten, examencommissie, opleidingscommissie, werkveld en studenten van nadere informatie voorzien en zijn eerste bevindingen verder getoetst. Bijlage 2 bij dit advies beschrijft het programma en de verschillende gesprekspartners. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de documenten die het panel heeft ontvangen of geconsulteerd.

Na afloop van de gesprekken heeft het panel het geheel van bevindingen en overwegingen onderling besproken en vertaald naar voorlopige conclusies. Aan het eind van het bezoek heeft de panelvoorzitter die conclusies mondeling teruggekoppeld naar de opleiding. Op basis van de bevindingen, overwegingen en conclusies heeft de secretaris een conceptadvies opgesteld dat aan de panelleden is voorgelegd.

Vervolgens heeft het panel dit concept van commentaar voorzien, waarna het conceptrapport is vastgesteld door de voorzitter. Het adviesrapport is op 20 januari 2016 aan de opleiding voorgelegd ter controle op feitelijke onjuistheden. De opleiding heeft op 26 januari 2016 aangegeven dat zij geen feitelijke onjuistheden aantrof. Daarna is het definitieve rapport vastgesteld door de voorzitter.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Instelling:	Vrije Universiteit Amsterdam
Opleiding:	wo-master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs Taal en Cultuur
Variant:	Voltijds
Graad:	Master of Arts
Afstudeerrichtingen:	Nederlands, Engels, Frans
Locatie:	Amsterdam
Studieomvang (EC):	120 EC
CROHO-onderdeel:	Onderwijs

3.2 Profiel instelling

Volgens de website staat de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) al sinds de oprichting in 1880 voor een onderscheidende manier van wetenschap toepassen. Gesticht als protestants-christelijke universiteit, brengt ze de verbondenheid met deze traditie tot uitdrukking via drie kernwaarden - verantwoordelijk, open, persoonlijk - die als richtsnoer gelden voor het werken en handelen van medewerkers en studenten. De universiteit bestaat momenteel uit twaalf faculteiten met bijna 23000 studenten en 4500 medewerkers.

De ter accreditatie voorliggende opleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs Taal en Cultuur wordt organisatorisch ondergebracht bij de Faculteit der Geesteswetenschappen (FGW) die het vakinhoudelijke onderwijs verzorgt. De opleiding werkt nauw samen met de Faculteit der Gedrags- en Bewegingswetenschappen (FGB) die garant staat voor het algemeen didactische en vakdidactische onderwijs en die de contacten met de opleidingsscholen coördineert. Volgens het informatiedossier voorziet de VU een soortgelijke aanpak voor andere per schoolvak georganiseerde lerarenopleidingen in de bèta- en gammawetenschappen.

3.3 Profiel opleiding

De VU is blijkens het informatiedossier betrokken bij de landelijke ontwikkelingen in het leraarschap, onder meer via het project 'Meer academisch gevormde leraren in de moderne talen'. Dit resulteerde in een ontwerp voor een tweejarige masteropleiding (voor de schoolvakken Nederlands en Engels) die niet alleen aansluit op de traditionele monodisciplinaire bacheloropleiding in één (schoolvak)taal, maar ook op de moderne bredere bacheloropleidingen. Dit ontwerp is verder uitgewerkt naar de voorliggende aanvraag waarin ook het schoolvak Frans is ondergebracht.

De nieuwe opleiding LVHO Taal en Cultuur omvat de specialisaties voor de eerstegraads lesbevoegdheid in de schoolvakken Engels, Frans of Nederlands. Het gaat om een voltijdse tweejarige opleiding van 120 studiepunten. Hierdoor hoeven studenten die na de bacheloropleiding voor het leraarschap kiezen niet eerst de vakmaster af te ronden om daarna geschoold te worden voor de beroepspraktijk. Academische vorming in de betreffende moderne taal gaat in de nieuwe opleiding hand in hand met vakdidactiek en

praktijkkennis. De beroepsvoorbereiding wordt over een langere periode gespreid wat de integratie van inhoud en didactiek ten goede komt.

De combinatie van academische vorming in het vak met een eerstegraads lerarenopleiding op masterniveau is relatief nieuw in het hoger onderwijslandschap in Nederland in het algemeen en de VU in het bijzonder. Uit het informatiedossier en de gesprekken blijkt dat de nieuwe aanpak past in het landelijke beleid ten aanzien van de lerarenopleiding zoals dat gestalte krijgt binnen de ICL en de VSNU. Op termijn zal binnen de VU de huidige éénjarige educatieve masteropleiding vervangen worden door een postgraduaat traject voor studenten die na het behalen van een wetenschappelijke master alsnog kiezen voor het leraarschap.

4 Opleidingsbeoordeling

Aangezien de Vrije Universiteit Amsterdam beschikt over een positief oordeel over de instellingstoets kwaliteitszorg, wordt de nieuwe opleiding beoordeeld volgens het beoordelingskader voor de beperkte Toets nieuwe opleiding van de NVAO. Het oordeel komt tot stand op basis van een discussie met 'peers' over de inhoud en de kwaliteit van de opleiding. De beoordeling is opgebouwd rond vier vragen: (1) Wat beoogt de opleiding? (2) Hoe wil de opleiding dit realiseren? (3) Hoe wil de opleiding dit toetsen? (4) Zijn er voldoende financiële middelen? Deze vragen zijn vertaald in vier standaarden, die het panel beoordeelt op de schaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding: positief, positief onder voorwaarden, of negatief. In zijn oordeel laat het panel zich leiden door de vraag of de nieuwe opleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs Taal en Cultuur de basiskwaliteit aanbiedt die in (inter)nationaal perspectief mag worden verwacht van een soortgelijke academische masteropleiding.

4.1 Beoogde eindkwalificaties

4.1.1 Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Het panel stelt op basis van het informatiedossier en de gesprekken tijdens het locatiebezoek vast dat de tweejarige opleiding LVHO Taal en Cultuur aansluit bij recente ontwikkelingen binnen het Nederlandse hoger onderwijslandschap, die op hun beurt een reactie vormen op de situatie van academisch gevormde leraren op de arbeidsmarkt. Deze nieuwe educatieve masteropleiding beoogt studenten op te leiden die de arbeidsmarkt kunnen betreden met een eerstegraadslesbevoegdheid die optimaal recht doet aan academisch leraarschap: afgestudeerden die vakinhoudelijk en (vak)didactisch over kennis en vaardigheden beschikken om invulling te geven aan hun rol als docent, om zichzelf voortdurend te blijven ontwikkelen, en om in de onderwijspraktijk te kunnen interveniëren als dat op basis van onderzoek nodig of wenselijk blijkt. Door in te zetten op academisch leraarschap wil de VU bovendien een bijdrage leveren aan het terugdringen van het dreigende tekort aan academisch opgeleide leraren in de moderne (vreemde) talen, met name wat betreft de schooltalen Engels, Frans en Nederlands in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Ten slotte laat het nieuwe curriculum toe om studenten vanaf een vroeg stadium vertrouwd te maken met de voor het academisch leraarschap zo belangrijke principes van onderwijsonderzoek. Aan het eind van de opleiding zullen studenten in staat zijn de onderwijspraktijk op methodisch betrouwbare wijze te onderzoeken vanuit een theoretisch perspectief dat verankerd ligt in de anglistiek, romanistiek of neerlandistiek.

Bij de ontwikkeling van de inhoudelijke contouren en bouwstenen voor dit tweejarige geïntegreerde curriculum heeft de opleiding ook het werkveld geconsulteerd. Het gesprek met vertegenwoordigers uit het onderwijsveld maakte duidelijk dat zij met name positief staan tegenover de ambitie / keuze voor een geïntegreerd curriculum waarbij vakinhoud en (vak)didactiek in het hele programma verweven zijn. In een dergelijk curriculum is het immers mogelijk om vanaf het begin van de opleiding bij de disciplinaire cursussen

(vak)didactische componenten en aandachtspunten aan te brengen, en zo het perspectief van de onderwijspraktijk meteen te presenteren. Vanuit de (vak-)didactische vakken kunnen studenten dan weer aandachtspunten formuleren voor de verdere verdieping van hun disciplinaire kennis en inzicht. De feitelijke beroepsvoorbereiding wordt bovendien over een langere periode gespreid zodat sneller ervaring kan worden opgedaan in de praktijk, onder meer door het uitvoeren van verschillende kleinere projecten in de school.

Het panel sprak tijdens het bezoek met een aantal studenten die, na een zeer verschillend voortraject, op dit ogenblik de eenjarige educatieve master volgen. Zij waren positief over de beoogde integratie van vakinhoudelijke en (vak)didactische componenten en benadrukten met name het belang van een snelle en mogelijk langdurige introductie in de klaspraktijk. Een tweejarige educatieve master zou volgens hen de studenten de nodige handvatten geven om na succesvolle afronding van het programma meer beslagen ten ijs te komen en beter voorbereid aan het werk te gaan.

Het panel heeft de beoogde eindkwalificaties bestudeerd alsook hun vertaling naar kerncompetenties voor de academicus/docent in opleiding. Het gaat om tien eindtermen voor de talenopleiding Nederlands en elf eindkwalificaties voor de opleidingen Frans en Engels. Een afgestudeerde van de tweejarige educatieve master Taal en Cultuur:

- heeft uitvoerige kennis van de stand van de wetenschappelijke discussie en van recente ontwikkelingen met betrekking tot de Engelse/Franse/Nederlandse taal- en letterkunde;
- is in staat om zelfstandig een wetenschappelijke, voor de onderwijspraktijk relevante onderzoeksvraag op het gebied van de Engelse/Franse/ Nederlandse taal- en letterkunde te formuleren, het onderzoek uit te voeren en daar vervolgens op een adequate manier, volgens in de wetenschap geldende regels en normen, mondeling en schriftelijk verslag van uit te brengen;
- is in staat om wetenschappelijke, aan de praktijk gerelateerde dilemma's te onderkennen en deze op kritische, creatieve en wetenschappelijke wijze te benaderen; beschikt over het probleemoplossend vermogen om met haalbare oplossingen voor deze vraagstukken te komen;
- is in staat om vakinhoudelijke en (vak)didactische kennis met elkaar in verbinding te brengen en vanuit theoretisch perspectief een bijdrage te leveren aan het definiëren, analyseren en oplossen van vraagstukken in het (voortgezet) onderwijs en bij te dragen aan de verbetering van het schoolvak en de onderwijsomgeving;
- is in staat om vakinhoudelijke kennis, methoden en theorieën systematisch te onderwijzen, deze methoden en theorieën kritisch te onderzoeken, en kan afwegingen en uit onderzoek afgeleide conclusies duidelijk overdragen op diverse doelgroepen (collega's, leerlingen, ouders/verzorgers, specialisten/leken);
- is een startbekwame docent met een duidelijke visie op het vak, die zich de verschillende rollen van de docent eigen heeft gemaakt en vanuit deze visie en de verschillende rollen invulling geeft aan (vak)didactische en onderwijskundige aspecten van het leraarschap;
- heeft aantoonbaar inzicht in de gevolgen van het eigen handelen als professional en is zich bewust van ethische en maatschappelijke aspecten van de toepassing van kennis, inzichten, assessment en interventies in het betreffende beroepenveld;
- is in staat om oordelen te formuleren en om op basis van die oordelen te handelen en om daarbij rekening te houden met sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden die horen bij het vak en het beroep;
- beschikt over een voldoende ontwikkeld reflectief vermogen om het eigen leerproces vorm te geven, te evalueren en waar nodig aan te passen;

- is zich bewust van en sensitief voor de rol die diversiteit in het onderwijs speelt en de eigen rol in de totstandkoming van een veilig leerklimaat voor alle leerlingen.
- De student Engels/Frans is bovendien in staat zich adequaat op wetenschappelijke wijze in woord en geschrift uit te drukken in de Engelse/Franse taal; dit blijkt onder meer uit de in het Engels/Frans geschreven scriptie, die het verslag vormt van eigen onderzoek.

Het panel stelt vast dat deze eindtermen geoperationaliseerd zijn volgens de Dublindescriptoren en overeenkomen met de wettelijke eisen voor een universitaire masteropleiding. De beoogde eindkwalificaties reflecteren ook de bekwaamheidseisen die gesteld worden aan een eerstegraads leraar VHO. De kerncompetenties beschrijven de specifieke kennis, vaardigheden en attitudes die kenmerkend zijn voor een beginnende vakdocent. Ze zijn uitgesplitst naar verschillende rollen die momenteel binnen de ULO worden gehanteerd: de docent als professional, ontwerper, uitvoerder, pedagoog, teamlid en collega.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de nieuwe opleiding met zorg en aandacht is ontwikkeld. De keuzes die hierbij gemaakt zijn, zijn beargumenteerd, relevant en passend in de tijdgeest. Ze tonen volgens het panel ook een groot engagement tot vernieuwing. De betrokken actoren hebben door hun keuze voor een integratief concept hun nek uitgestoken. Het panel apprecieert deze innovatieve aanpak.

Het panel onderschrijft het standpunt van verschillende gesprekspartners dat de meerwaarde van deze tweejarige master zit in een explicietere verbinding van het academische taalvak met het schoolvak. Het geïntegreerd aanbieden van vakinhoud, algemene didactiek en vakdidactiek zal volgens het panel ongetwijfeld leiden tot positieve effecten in de professionele competenties en het welbevinden van de toekomstige (startende) leraar. Bovendien ontstaat er door deze aanpak een professionele dialoog tussen de universiteit en de school.

De doelstellingen van de nieuwe opleiding komen volgens het panel op adequate wijze tot uiting in de kerncompetenties en de beoogde eindkwalificaties. De kerncompetenties zijn tot stand gekomen met respect voor de geldende kaderdocumenten en bieden een eigentijdse invulling van het leraarsberoep. De eindkwalificaties reflecteren volgens het panel zowel de academische oriëntatie als het beoogde masterniveau van de opleiding. Een student die aan deze eindkwalificaties voldoet, is volgens het panel een startbekwame leraar Taal en Cultuur in het VHO.

Naast het volmondig onderschrijven van de tien gezamenlijke eindkwalificaties, maakt het panel wel een kanttekening bij de specifieke eindterm voor leraren Engels en Frans. Het panel vindt dat die ene eindterm onvoldoende concreet is uitgewerkt en geeft in overweging om de zinsnede 'adequaat op wetenschappelijke wijze in woord en geschrift uit te drukken in de Engelse/Franse taal' nader te specificeren voor beide talen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door een expliciete verwijzing op te nemen in de eindkwalificaties naar het beoogde eindniveau van de student, dat wordt uitgedrukt volgens het Europese Referentiekader.

Conclusie

De nieuwe masteropleiding LVHO Taal en Cultuur **voldoet** aan standaard 1, eindkwalificaties.

4.2 Onderwijsleeromgeving

4.2.1 Standaard 2

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Het panel stelt vast dat de structuur van de nieuwe opleiding duidelijk is. Het gaat om een voltijds *programma* van in totaal 120 studiepunten die in gelijke mate verdeeld zijn over vier semesters. De meeste vakinhoudelijke cursussen worden per afstudeerrichting georganiseerd, terwijl vakdidactische componenten zowel gezamenlijk als per taal zijn ingericht. In semester één volgen studenten vakinhoudelijke cursussen op het gebied van Engelse, Franse of Nederlandse taalkunde, taalbeheersing/taalverwerving en letterkunde. In het tweede semester staan vakdidactische cursussen centraal en maken studenten kennis met de schoolpraktijk. Semester drie bestaat uit zowel vakinhoudelijke als vakdidactische cursussen. In het laatste semester staat nog een derde praktijkperiode geprogrammeerd, alsook het afstudeeronderzoek dat bestaat uit een vakinhoudelijke scriptie en een hiermee verbonden praktijkonderzoek.

Tijdens het bezoek hebben verschillende gesprekspartners argumenten aangedragen om de claim uit het informatiedossier te staven dat het bij de tweejarige educatieve master om een geïntegreerde opleiding gaat. Op basis van die bijdragen is het panel tot het inzicht gekomen dat het programma niet bestaat uit losse vakdidactische en vakinhoudelijke componenten die na elkaar worden aangeboden, maar dat er inderdaad de beweerde ruime aandacht is voor het verbinden van inhoud en didactiek. Studenten maken tijdens het eerste semester kennis met hun stageplaats en besteden in semester twee bijzondere aandacht aan het toepassen van de vakinhoudelijke kennis uit het vorige semester. Bovendien kiezen studenten op basis van vakinhoudelijke cursussen een didactisch aandachtspunt dat in semester 2 wordt onderzocht in de onderwijspraktijk. In het afstudeertraject ten slotte tonen studenten dat zij voldoen aan de centrale ambitie van de educatieve master: vanuit theoretisch perspectief van anglistiek, romanistiek of neerlandistiek de onderwijspraktijk onderzoeken en op basis van de onderzoeksuitkomsten in deze onderwijspraktijk interveniëren.

De nieuwe opleiding is blijkens het informatiedossier ontwikkeld vanuit projectwerk rond Engels en Nederlands. Het panel stelt in dit verband vast dat de invulling van het programma niet voor elke taal even sterk is aanzet. De vakkenkeuze voor zowel Engels als Nederlands is helder en beantwoordt aan de verwachtingen voor een ULO Taal en Cultuur. Het panel stelt echter vast dat de curriculuminhoud voor de afstudeerrichting Frans minder raakvlakken heeft met het schoolvak Frans. De invulling van de vakinhoudelijke component Frans lijkt meer ingegeven door de expertise van de aanwezige staf dan door de relevantie/verbondenheid van de aangeboden cursussen voor een ULO. Bovendien blijkt uit de gesprekken dat niet alle docenten uit de instelling met competentie voor Frans worden ingezet, terwijl hun expertise volgens het panel een meerwaarde kan betekenen voor de disciplinaire inhoud van de opleiding, met name wat betreft de component taalverwerving van studenten Frans.

Deze indruk geldt in zekere mate ook voor de concrete uitwerking van de component vakdidactiek Frans. Uit het informatiedossier blijkt dat zowel de algemene didactiek als de uitwerking hiervan voor de richtingen Engels en Nederlands goed is vormgegeven. In het materiaal zijn er weinig concrete uitwerkingen te vinden voor Frans. Het panel gaat er wel vanuit dat deze lacune in de toekomst verdwijnt aangezien de docent algemene didactiek ook de vakdidacticus Frans is.

Het panel stelt vast dat er in het informatiedossier geen expliciete verwachtingen worden genoemd wat betreft (het niveau van) de taalvaardigheid van instromende studenten. Bovendien zijn er geen aanwijzingen over het niveau van taalverwerving dat wordt nagestreefd tijdens de opleiding noch over de te bereiken eindcompetenties van de docent als inhoudelijk expert. Voor de afstudeerrichting Engels geldt dat de opleiding het niveau onvoldoende heeft geëxpliciteerd, terwijl uit de gesprekken blijkt dat er wel degelijk een instapniveau (ERK C1) en een eindniveau (ERK C2) zijn vastgelegd. Bovendien werd uit de gesprekken duidelijk dat de aandacht voor het proces taalverwerving ook tot uitdrukking komt in de schriftelijke productie van werkstukken en scripties. De afstudeerrichting Engels beschikt hiervoor over een beoordelingsschema Academic English.

Het taalvaardigheidsniveau van de studenten Frans wordt echter niet expliciet getoetst. De opleiding gaat ervan uit dat het instapniveau van studenten met een afgerond bachelor diploma Frans voldoende is. Dit niveau is echter niet precies vastgelegd volgens de ERK criteria. Bovendien is het niet duidelijk welk kennisniveau verwacht wordt van studenten Frans die uit een brede vooropleiding komen. Het niveau van taalvaardigheid Frans wordt gedurende de opleiding louter getoetst via werkstukken en scriptie, terwijl de eindtermen taalvaardigheid in “zowel woord als schrift” beogen. Tijdens het bezoek heeft het opleidingsmanagement aangegeven bereid te zijn om het niveau van taalvaardigheid zowel bij instroom als uitstroom explicieter dan nu het geval is vast te leggen en de toename in vaardigheid regelmatig te toetsen.

Als academische masteropleiding besteedt het nieuwe curriculum aandacht aan kennis en vaardigheden op het vlak van onderzoek. Uit de gesprekken blijkt dat de opleiding de kritiek van een recent visitatiebezoek over het beperkte niveau van onderzoek door studenten aan de ULO's ter harte heeft genomen. Het panel stelt vast dat studenten vertrouwd worden gemaakt met relevante onderzoeksmethoden zoals observatie- en evaluatietechnieken en dat zij ook leren hoe ze dit kunnen toepassen in praktijkonderzoek. Tijdens het scriptietraject komen vakinhoudelijk en vakdidactisch onderzoek geïntegreerd aan bod en wordt van studenten verwacht dat zij nagaan of en hoe het theoretische vakinhoudelijke gedeelte gebruikt kan worden in de schoolcontext.

De opleiding geeft in het informatiedossier aan dat de *onderwijsvisie* de randvoorwaarden creëert voor een stimulerend, motiverend en reflecterend leerklimaat dat bijdraagt aan het afleveren van academisch geschoolde en zelfbewuste startbekwame leraren. Het panel stelt vast dat er binnen de opleiding heel wat aandacht uitgaat naar de zes constituerende componenten van de onderwijsvisie: onderzoek, modelleren, visieontwikkeling, realistisch opleiden, leren als sociale activiteit, en diversiteit. Tijdens het bezoek benadrukten verschillende gesprekspartners de goede banden tussen bestuurders, opleidingsdirecteuren en docenten van de twee betrokken faculteiten. Naast formele overlegmomenten wordt de samenwerking ook geborgd in de lessen zelf, wanneer docenten van beide faculteiten aan team teaching doen.

Tijdens het bezoek werd in verschillende gesprekken aangegeven dat er al jaren intensief en in goede verstandhouding wordt samengewerkt met verschillende opleidingsscholen. De vakdidactici van de opleiding gaan tweemaal per jaar naar de stagescholen, en werkplekbegeleiders komen tweemaal per jaar naar de VU. Meerdere schoolopleiders hebben bovendien een opleiding voor opleiders gevolgd bij de VU. Door die regelmatige contacten is er ook een gemeenschappelijk begrip gegroeid over de doelstellingen van de opleiding en de rol van de stage. Volgens de gesprekspartners spreken faculteit en scholen een gemeenschappelijke taal, bijvoorbeeld over de vijf rollen van de leraar. Het panel heeft veel waardering voor de manier waarop de VU de samenwerking met de verschillende opleidingsscholen heeft vormgegeven.

Wat betreft *toelating* richt de nieuwe opleiding zich in de eerste plaats op studenten met een bacheloropleiding Taal en Cultuur in één van de drie schooltalen. Daarnaast kunnen ook studenten met een brede bacheloropleiding in de letteren / geesteswetenschappen instromen, wanneer zij in hun opleiding voldoende kennis van alle onderdelen van de schooltaal hebben opgedaan, bijvoorbeeld in het kader van een schoolvakminor. De toelatingscommissie is verantwoordelijk voor de toelating tot de educatieve master en kan studenten met bepaalde deficiënties een op maat gemaakt premaster programma voorschrijven. Nog meer dan voor de eenjarige masteropleiding, zal de nieuwe opleiding naar verwachting studenten uit andere universiteiten aantrekken.

Het panel stelt vast dat de toelatingseisen zijn opgesteld in lijn met de wettelijke vereisten. Ze staan helder beschreven in de OER. Het programma richt zich expliciet op studenten met een brede bacheloropleiding. Het panel heeft tijdens het bezoek gepoogd vast te stellen of deze studenten over een voldoende taalvaardigheids- en kennisniveau van de vaktaal beschikken om met de masteropleiding te kunnen beginnen, wat het vereiste aanvangsniveau is en hoe dit niveau wordt vastgesteld. Gesprekspartners hebben aangegeven dat de formele vereisten zijn afgedekt, dat de brede bacheloropleidingen algemene brede taalvakken omvatten en dat de schoolvakminor verplicht is. Het daadwerkelijke niveau van taalvaardigheid bij aanvang van de opleiding wordt echter niet getoetst.

De staf van de nieuwe opleiding bestaat uit docenten van FGW en FGB. Het panel stelt op basis van het informatiedossier en de gesprekken vast dat de docenten van FGW allen vakinhoudelijk expert zijn en voor het merendeel langdurige ervaring hebben in academisch onderwijs en onderzoek. Van de veertien stafleden FGW bezitten tien een certificaat BKO, in vier gevallen in combinatie met een certificaat SKO. De overige vier stafleden zullen bij de beoogde start van de opleiding in september 2016 in het bezit zijn van (tenminste) het BKO-certificaat. De studenten van de eenjarige masteropleiding gaven aan dat zij erg tevreden zijn over de inhoudelijke en onderwijskundige expertise van de docenten, alsook over hun beschikbaarheid.

In opvolging van de bevinding onder programma stelt het panel op basis van de CV's vast dat de expertise van de vakdocenten Frans niet volledig overeenkomt met wat men zou verwachten in een ULO Frans. Het panel twijfelt niet aan de academische kwaliteiten van de beoogde docenten, maar heeft vragen bij de relevantie van hun vakinhoudelijke expertise voor de nieuwe opleiding Taal en Cultuur Frans. Uit de gesprekken blijkt echter dat niet alle docenten uit de instelling met competentie voor Frans worden ingezet, terwijl hun expertise volgens het panel een meerwaarde kan betekenen voor de disciplinaire inhoud van de opleiding, met name wat betreft de component taalverwerving.

De meeste docenten vakdidactiek zijn betrokken bij het vakinhoudelijke onderwijs en een aantal van hen is gepromoveerd of zit in een promotietraject. Uit het informatiedossier en de gesprekken komt naar voren dat over het algemeen de meeste vakdidactici van de drie afstudeerrichtingen slechts in beperkte mate tijd kunnen besteden aan eigen vakdidactisch onderzoek. De recentelijk door de VU aangestelde hoogleraar onderwijskunde ziet het als zijn taak om de onderzoeksmogelijkheden van de huidige staf uit te breiden.

De nieuwe opleiding zal gebruik maken van de bestaande *voorzieningen* bij de VU in het algemeen en de FGW in het bijzonder. Daarnaast brengen studenten een belangrijk deel van hun opleiding door in stagescholen. Het panel neemt de beschikbare informatie over materiële voorzieningen, studiebegeleiding en informatie ter kennisgeving aan. Tijdens het bezoek gaven studenten aan dat zij tevreden waren met de organisatie van de eenjarige

masteropleiding, zowel op campus als bij de opleidingsschool. De informatievoorziening vinden ze ook aan de maat.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat het programma aansluit bij de doelstellingen van de opleiding. De opbouw van het curriculum is helder en consistent. Het ter inzage gelegde materiaal is uitgebreid en aan de maat. De voorzieningen voldoen aan de verwachtingen. De beoogde staf is inhoudelijk en pedagogisch onderlegd. Volgens het panel hebben deze docenten niet enkel een duidelijke belangstelling voor de relatie tussen hun universitaire discipline en het bijbehorende schoolvak, maar tonen ze ook een aanstekelijk enthousiasme om de nieuwe opleiding inhoudelijk en in teamverband over de faculteitsgrenzen heen uit te voeren. Al deze elementen geven het panel vertrouwen dat de onderwijsleeromgeving voldoende sterk is uitgebouwd.

Het panel vestigt wel de aandacht op een mogelijke zwakte in de opleidingsstructuur, namelijk de aanzienlijke verwachtingen ten aanzien van de vakdidactici. Zij spelen een centrale rol in de nieuwe opleiding, maar kunnen slechts in zeer beperkte mate tijd besteden aan eigen vakdidactisch onderzoek. Dit is voor het panel een punt van zorg, dat gedeeld wordt door het opleidingsmanagement. Het panel geeft de opleiding **in** overweging om de taakbelasting van de vakdidactici waar mogelijk te verminderen en de tijd die zij aan onderzoek kunnen besteden uit te breiden. Dit zal volgens het panel bijkomende garanties bieden voor wat betreft het masterniveau van de nieuwe opleiding.

De nieuwe opleiding bestaat uit drie afstudeerrichtingen die volgens het panel nog niet in gelijke mate zijn ontwikkeld. In eerste instantie werden de afstudeerrichtingen Nederlands en Engels vormgegeven: deze programma's zijn volgens het panel voldoende uitgebouwd. Echter, de concrete invulling van het programma voor de afstudeerrichting Frans biedt volgens het panel op dit ogenblik nog onvoldoende garanties om de beoogde eindkwalificaties te realiseren. Zo heeft de curriculuminhoud voor de afstudeerrichting Frans minder raakvlakken met het schoolvak Frans. Bovendien beantwoordt de expertise van een aantal van de beoogde vakdocenten Frans niet aan wat men kan verwachten in een LVHO Taal en Cultuur Frans. Dit punt van zorg kan volgens het panel weggenomen worden indien bijkomende docenten uit de instelling met competentie voor Frans met voor de opleiding meer relevante vakinhoudelijke expertise in het programma worden ingeschakeld.

Het panel is tevens van oordeel dat er te weinig aandacht wordt besteed aan het vaststellen en / of expliciteren van het niveau van taalverwerving bij aanvang, tijdens en op het einde van de opleiding. Voor de afstudeerrichting Engels dient de opleiding volgens het panel het vastgestelde en getoetste niveau te expliciteren. Voor Frans dient de opleiding het niveau zowel vast te leggen als te expliciteren volgens de ERK criteria. Het panel vindt dit een belangrijke en noodzakelijke ontwikkeling, aangezien er op dit ogenblik onvoldoende duidelijkheid is over het niveau van taalverwerving voor de afstudeerrichting Frans.

Het oordeel van het panel over de onderwijsleeromgeving is derhalve gedifferentieerd: het voldoet voor de afstudeerrichtingen Engels en Nederlands, maar biedt nog onvoldoende garanties voor wat betreft de component Frans. Volgens het panel kunnen die tekortkomingen in relatief korte tijd verholpen worden, indien de relatie tussen opleidingsprogramma en schoolvak Frans wordt geoptimaliseerd, het start- en eindniveau van Franse taalvaardigheid wordt vastgesteld, en de vakinhoudelijke expertise Frans die elders in de instelling aanwezig is ook daadwerkelijk voor de opleiding wordt ingezet.

Conclusie

De nieuwe masteropleiding LVHO Taal en Cultuur **voldoet ten dele** aan standaard 2, onderwijsleeromgeving.

4.3 Toetsing

4.3.1 Standaard 3

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Het systeem van toetsen binnen de nieuwe opleiding is gebaseerd op het instellingsbrede toetsbeleid van de VU. Het panel heeft kennis genomen van dit beleid in het betreffende hoofdstuk uit het Handboek Onderwijskwaliteit dat als bijlage bij het informatiedossier was gevoegd. Volgens dit beleid, dat voor wat betreft de nieuwe opleiding nader uitgewerkt is in de notitie Toetsbeleid FGW, dienen toetsen representatief, valide, betrouwbaar, transparant, bruikbaar en vergelijkbaar te zijn. Iedere cursus wordt afgesloten met een toets of opdracht die staat beschreven in de studiehandleiding en in de studiegids(en) van de opleiding. De studiehandleiding bevat informatie over het gewicht van de verschillende onderdelen van de toetsing en het moment waarop en de plaats waar de studenten deze beoordeelde onderdelen kunnen inzien. Voor mondelinge toetsen (presentaties) en voor papers en schrijfopdrachten geeft de docent inhoudelijke instructies en beschrijft de docent in de studiehandleiding aan welke criteria deze moeten voldoen (beoordelingsmodel). Om objectiviteit en betrouwbaarheid te bereiken wordt elke gemaakte toets op basis van een beoordelingsmodel nagekeken. Bij een mondeling tentamen (presentaties) is een tweede beoordeelaar aanwezig. Om na te gaan of de toets als valide en betrouwbaar kan gelden, legt de docent (examinator) de toets voor aan een collega docent binnen de opleiding.

De scriptiehandleiding vermeldt onder meer aan welke eisen een scriptie moet voldoen, hoe scripties worden gecontroleerd op fraude, en volgens welke criteria ze worden beoordeeld. Papers, werkstukken, schriftelijke opdrachten en scripties worden ingeleverd via Blackboard en automatisch op plagiaat gecontroleerd. Elke scriptie wordt begeleid door één docent en beoordeeld door de begeleider en een tweede onafhankelijke lezer. Beide beoordelaars zijn gepromoveerd. Ze vullen onafhankelijk van elkaar een beoordelingsmatrix in, waarna zij in overleg tot het eindcijfer komen. Bij een significant verschil van mening tussen de twee beoordelaars zal de examencommissie een aanvullend oordeel van een derde docent inwinnen.

Op basis van het beschikbare materiaal dat tijdens het locatiebezoek ter inzage lag, stelt het panel vast dat de toetsen voor de beoogde opleidingscomponenten aan die vereisten voldoen. Studenten die op dit ogenblik de eenjarige educatieve masteropleiding volgen gaven tijdens het gesprek aan dat zij voldoende en tijdig geïnformeerd worden over de vorm en beoordelingscriteria van de toetsing.

Het panel heeft kennis genomen van de beoordelingsformulieren voor stage en scriptie. Het stagebeoordelingsformulier is volledig uitgewerkt en helder. Bij de beoordeling van de praktijk wordt gewerkt met een checklist die de begeleider aan het eind van het eerste praktijkdeel en bij afronding van de opleiding invult en bespreekt met de student. Het omvat concrete criteria op vier niveaus voor elk van de vijf beroepsrollen.

Het formulier voor de scriptie is onder constructie. Het panel stelt vast dat de verschillende indicatoren benoemd zijn, maar dat er nog geen wegingscriteria zijn vastgesteld. Het formulier biedt volgens het panel voldoende ruimte voor gedifferentieerde en relevante feedback aan de student, maar kan nog verder worden aangescherpt op het vlak van oordeelsvorming: hoe worden de individuele appreciaties per criterium omgezet in een bepaald eindcijfer.

Het panel stelt vast dat – in lijn met het algemene toetsbeleid – binnen de nieuwe opleiding een ruime variëteit aan toetsvormen is voorzien. Die vormen zijn toegesneden op de specifieke doelstelling van de opleiding en op de leerdoelen van de respectievelijke vakinhoudelijke en vakdidactische cursussen. Toetsvorm en toetsinhoud sluiten op die manier effectief aan op de inhoud van de cursussen en op de eindkwalificaties van de opleiding. Uit de gesprekken tijdens het bezoek blijkt dat de in het informatiedossier aangekondigde opleidingsspecifieke kenmerken van toetsing ook effectief gerealiseerd worden: er is sprake van een ruime variatie aan toetsvormen: stagebeoordeling aan de hand van rubrics met een belangrijke rol voor de schoolbegeleider; en regelmatige feedback tijdens het leerproces door de docent en in de vorm van intervisie en peer feedback.

De examencommissie bestaat uit vertegenwoordigers van de betrokken faculteiten FGW en FGB, een vakdidacticus en een toetsdeskundige. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. De examencommissie speelt een belangrijke rol bij bezwaren van studenten tegen de wijze van toetsing, de kwaliteit van het tentamen en de beoordeling. De examencommissie bewaakt de kwaliteit van toetsen door steekproefsgewijs (10%) tentamens, scripties, portfolio's en lesplannen op kwaliteit van toetsen en beoordelen te analyseren. In deze beoordeling worden de evaluatieresultaten en de becijfering van de studenten betrokken. De toets wordt ook bekeken in het licht van de eindtermen van de opleiding en het toetsplan.

Het panel stelt vast dat de examencommissie zich terdege bewust is van haar taken en verantwoordelijkheden en deze ook professioneel uitvoert. De procedures voor de steekproefsgewijze betrokkenheid van de examencommissie bij de beoordeling van stages en scripties zijn helder. Binnen het programma zijn volgens het panel de nodige *checks and balances* voorzien om ervoor te zorgen dat een student zich stelselmatig ontwikkelt in de richting van het beoogde niveau en de vooropgezette leerdoelen en eindkwalificaties. Tijdens de gesprekken kwam het panel tot een door de gesprekspartners onderschreven vaststelling dat de examencommissie nog een duidelijkere en explicietere rol kan spelen bij de borging van (het eindcijfer bij) de beoordeling van stages en scripties.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat er op het vlak van toetsing reeds heel wat inspanningen zijn geleverd met het oog op de nieuwe opleiding. De staf kan hiervoor terugvallen op het algemene toetsbeleid zoals dat de afgelopen drie jaren instellingsbreed is vormgegeven en op facultair niveau is vertaald. Bovendien omvat de nieuwe opleiding vakken die reeds in de bestaande eenjarige ULO worden aangeboden.

Over het geheel van de opleiding genomen is er volgens het panel een grote variatie in toetsing en toetsvormen. Bovendien zijn de bestaande toetsen en beoordelingen valide, betrouwbaar en transparant. Zowel voor de praktijk- als voor de onderzoekscomponent zijn duidelijke beoordelingsformulieren beschikbaar, die voor wat betreft de scriptie nog verder zal worden uitgewerkt.

Het panel is zeer te spreken over de professionaliteit en de expertise van de examencommissie. Uit het gesprek met leden van die commissie blijkt dat zij zich goed hebben ingewerkt in de materie en de vinger aan de pols (zullen) houden bij het proces van kwaliteitsontwikkeling en –borging. Het panel geeft in overweging om de disciplinaire vertegenwoordiging binnen de examencommissie uit te breiden van één tot twee leden per afstudeerrichting. Het panel komt tot dit advies op basis van de afweging dat – gezien de kleinschaligheid van de opleiding en de betrokkenheid van individuele stafleden bij het curriculum van individuele studenten – het lastig kan zijn voor één persoon om tot een zorgvuldige afweging te komen in zijn beoordelende rol binnen de examencommissie.

Conclusie:

De nieuwe masteropleiding LVHO Taal en Cultuur **voldoet** aan standaard 3, toetsing.

4.4 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen

4.4.1 Standaard 4

De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.

Bevindingen

Het panel heeft in het informatiedossier kennis genomen van een brief waarin de decanen van FGW en FGB garanderen dat aangemelde studenten van de nieuwe masteropleiding LVHO Taal en Cultuur de opleiding ook effectief kunnen afronden. Beide faculteiten voorzien hiervoor voldoende financiële middelen.

Uit de gesprekken tijdens het locatiebezoek blijkt dat een tweejarige educatieve master past binnen de ontwikkelingen in het hoger onderwijs in het algemeen en de prioriteiten van de VU in het bijzonder. Het panel heeft vastgesteld tijdens het bezoek dat het management in hoofdte van beide decanen zich duidelijk committeert ten aanzien van de nieuwe opleiding.

Overwegingen

Op basis van bovenstaande schriftelijke en mondelinge toezeggingen is het panel van oordeel dat er een voldoende financiële basis aanwezig is om de nieuwe opleiding op te starten en in uitvoering te nemen. Indien de nieuwe opleiding op termijn onverhoopt dient te worden stopgezet, zijn er voldoende garanties dat ingeschreven studenten de opleiding kunnen afronden.

Conclusie

De nieuwe masteropleiding LVHO Taal en Cultuur **voldoet** aan standaard 4, afstudeergarantie en financiële voorzieningen.

4.5 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding

Het panel beoordeelt de kwaliteit van de nieuwe opleiding LVHO Taal en Cultuur als **positief onder voorwaarden**. De opleiding voldoet volgens het panel aan de kwaliteitseisen op het vlak van beoogde eindkwalificaties, toetsing en afstudeergarantie. Wat betreft de onderwijsleeromgeving heeft het panel een gedifferentieerd oordeel: programma, staf en voorzieningen voldoen voor de afstudeerrichtingen Engels en

Nederlands. De invulling van het curriculum Frans biedt echter onvoldoende garanties dat de studenten de beoogde eindkwalificaties ook daadwerkelijk zullen verwerven. De vastgestelde tekortkomingen op het vlak van programma, docenten en niveau van taalvaardigheid kunnen volgens het panel op relatief korte tijd verholpen worden. Het panel stelt derhalve voor dat de NVAO ten gepaste tijde beoordeelt of voor de afstudeerrichting Frans:

- De relatie tussen opleidingsprogramma en schoolvak is geoptimaliseerd;
- Het start- en eindniveau van taalvaardigheid is vastgelegd en wordt getoetst; en
- Bijkomende vakinhoudelijke expertise die elders in de instelling aanwezig is ook daadwerkelijk voor de opleiding wordt ingezet.

4.6 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Master of Arts.
Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Onderwijs.

5 Overzicht oordelen

Onderwerp	Standaarden	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoet
2 Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Voldoet ten dele
3 Toetsing	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing	Voldoet
4 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar	Voldoet
Algemene conclusie		Positief onder voorwaarden

Bijlage 1: Samenstelling panel

Prof dr. H.W.A.M. Coonen, voorzitter

Hubert Coonen was tot voor kort honorair hoogleraar aan de Universiteit Maastricht. Hij was algemeen directeur van de lerarenopleidingen van de Hogeschool Utrecht, hoogleraar en decaan aan de Universiteit Twente en deeltijdhoogleraar onderwijswetenschappen aan de Open Universiteit en de Universiteit Maastricht. Professor Coonen was vicevoorzitter van de Onderwijsraad, voorzitter van het Landelijk Platform voor de Beroepen in het Onderwijs en kwartiermaker van het Nationaal Regie-orgaan Onderwijsonderzoek van NWO.

Prof. dr. W. M.G. Jochems, lid

Wim Jochems is zelfstandig adviseur en emeritus hoogleraar onderwijsinnovatie. Hij was betrokken bij de structurele en wetenschappelijke uitbouw van de lerarenopleiding in Nederland, onder meer bij de Technische Universiteit Delft, de Open Universiteit en de Technische Universiteit Eindhoven. Professor Jochems heeft ruime ervaring met onderwijsvisitaties in Nederland en Vlaanderen.

Dhr. R. Leber, lid

René Leber is van oorsprong docent Engels en Geschiedenis in het voortgezet onderwijs en het MBO. Tot voor kort was hij rector van de Van der Capellen scholengemeenschap in Zwolle. De heer Leber is staflid van het centrale bestuur van de 'Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio' met een portefeuille op het gebied van onderwijsinnovatie. Hij is tevens lid van de landelijke stuurgroep voor TTO.

Mw. E. Leo, student-lid

Eline Leo studeert Onderwijskunde aan de Universiteit van Amsterdam. Zij is vertrouwd met student-gerelateerde materies als lid van de opleidingscommissie, bestuur-student en vicevoorzitter van de facultaire studentenraad.

Dr. T.C.H. Witte, vakreferent Nederlands

Theo Witte is vakdidacticus Nederlands, lerarenopleider, onderzoeker en projectmanager bij de lerarenopleiding van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Dr. Witte is hoofdredacteur van www.lezenvoordelijst.nl en was lid van diverse Nederlandse eindtermencommissies en is namens de Letterenfaculteiten voorzitter van het Vakmeesterteam Nederlands.

Prof. dr. P. Desmet, vakreferent Frans

Piet Desmet is Gewoon hoogleraar Franse en toegepaste taalkunde aan KU Leuven. Hij is tevens vakdidacticus Frans binnen de universitaire lerarenopleiding. Professor Desmet was voorzitter van de Vlaamse eindtermencommissie Frans, leidt diverse onderzoeksprojecten rond vakdidactiek Frans en begeleidt ook promotieonderzoek in dit domein.

Drs. N. Smit, vakreferent Engels

Nienke Smit is vakdidacticus Engels en lerarenopleider tweetalig onderwijs bij de lerarenopleiding van de Rijksuniversiteit Groningen. Zij schreef mee aan de landelijke kennisbasis voor de HBO Master Engels. Momenteel doet Mevrouw Smit promotieonderzoek bij de RUG rond vakdidactiek Engels.

Het panel werd bijgestaan door:

- Lisette Winsemius MSc., beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator
- Mark Delmartino MA, MDM Consultancy bvba, secretaris.

Alle panelleden en de secretaris hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld en ondertekend.

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Het panel heeft op woensdag 9 december 2015 een bezoek gebracht aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Het programma van het bezoek was als volgt:

08.45u – 09.30u Ontvangst en intern overleg panel

09.30u - 10.15u Gesprek instellings- en opleidingsmanagement

- Prof. dr. Michel ter Hark, decaan Faculteit der Geesteswetenschappen
- Prof. dr. Peter Beek, decaan Faculteit der Gedrags- en Bewegingswetenschappen
- Dr. Margreet Onrust, Opleidingsdirecteur LVHO Taal en Cultuur
- Prof. dr. Martijn Meeter, hoogleraar onderwijskunde

10.30u - 11.30u Gesprek docententeam

- Dr. Marjolein van Tooren, docent Moderne (Franse) Letterkunde
- Drs. Yke Meindersma, vakdidacticus Nederlands
- Dr. Anna Kaal, vakdidacticus Engels en docent Engelse taalkunde
- Drs. Sebastiaan Dönszelmann, vakdidacticus Frans en opleider algemene didactiek
- Dr. Gea Dreschler, docent Engelse taalkunde

11.45u - 12.15u Gesprek vertegenwoordigers werkveld

- Drs. Bert Wegman, schoolopleider en werkplekbegeleider
- Drs. Dick Bruinzeel, voorzitter CvB Stichting CVO Alkmaar
- Drs. Esther Eggersman-van Noort, docent Engels en schoolopleider

12.15u – 13.15u Lunch en intern overleg panel

13.15u – 13.45u Gesprek examencommissie en opleidingscommissie

- Prof. dr. Mike Hannay, voorzitter examencommissie
- Prof. dr. Ben Peperkamp, voorzitter opleidingscommissie
- Dr. Laura Rupp, voorzitter toetskamer Faculteit der Geesteswetenschappen
- Dr. Anna Kaal, lid examencommissie
- Dr. Gerben Muller, toetsdeskundige bij examencommissie

14.00u – 14.45u Gesprek studenten

- Tim Visscher, tweedegraads docent Engels, student pre-master Engelse literatuur
- Marissa Driesprong, BA Nederlands, MA Tekst & Communicatie, student ULO Nederlands
- Charlotte Gijzen, BA Engels, MA Literatures in English, student ULO Engels
- Juriaan Mors, BA Engels, MA Taalkunde, student ULO Engels
- Romy Veul, BA Nederlands, student research master Linguistics, lid opleidingscommissie

15.00u - 15.30u Gesprek opleidingsmanagement

- Dr. Margreet Onrust, Opleidingsdirecteur LVHO Taal en Cultuur
- Prof. dr. Martijn Meeter, hoogleraar onderwijskunde

15.30u - 16.45u Intern overleg panel

16.45u - 17.00u Terugkoppeling

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

Aanvraagdossier Toets Nieuwe Opleiding, Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs Taal en Cultuur, Vrije Universiteit Amsterdam, juli 2015, 15 pp.

Bijlagen bij aanvraagdossier TNO, LVHO Taal en Cultuur, juli 2015:

- Kerncompetenties educatieve master
- Schematisch programmaoverzicht
- Curriculum: vakbeschrijvingen en overzicht werk- en toetsvormen
- Onderwijs- en examenregeling
- Verkorte CV's van in te zetten personeel
- Overzicht van contacten met het werkveld
- Beoordelingsformulieren voor stage en scriptie
- Handboek Onderwijskwaliteit, hoofdstuk 11 – toetsbeleid
- Voorbeelden van afstudeertrajecten
- Financiële garantie

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

Materiaal over de verschillende componenten van de opleiding LVHO Taal en Cultuur richting Engels, Frans en Nederlands. Het gaat om alle vakken van het eerste jaar en het tweedejaars vak La Littérature française contemporaine. Per vak lag ter inzage een studiehandleiding, literatuur, toetsen, opdrachten, en uittreksels uit de digitale leeromgeving.

– Taal en Cultuur

- Het literaire veld
- Narrativiteit
- De column
- Genre Design
- Formuleren Plus
- Fiction and film
- Postcolonial Language and Literature
- English as a Second Language
- Literair vertalen Frans - Nederlands
- Het verwerven van een vreemde taal (Frans): leercontexten, cultuur en cognitie
- La Littérature française contemporaine
- Zinsbouw in het Nederlands en het Frans vergeleken

– Didactiek

- Praktijkonderzoek 1 + 2
- Praktijk 1 + 2
- Didactiek 1 + 2: algemene didactiek
- Didactiek 1 + 2: vakdidactiek Nederlands
- Didactiek 1 + 2: vakdidactiek moderne vreemde talen
- Grading Rubric for Texts Written for Academic English Courses at Level 1
- Instroom voor de master LVHO Taal en Cultuur

Bijlage 4: Lijst met afkortingen

ba	bachelor
EC	European Credits (studiepunten)
FGB	Faculteit der Gedrags- en Bewegingswetenschappen
FGW	Faculteit der Geesteswetenschappen
hbo	hoger beroepsonderwijs
LVHO	Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs
ma	master
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OER	Onderwijs- en examenregeling
ULO	Universitaire Lerarenopleiding
VU	Vrije Universiteit Amsterdam
wo	wetenschappelijk onderwijs

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op beperkte toetsing van de nieuwe opleiding wo-master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs Taal en Cultuur van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
E info@nvao.net
W www.nvao.net

Aanvraagnummer 004226